

La comarcal 152

En el seu pas per la Vall d'Hostoles, deu ser on la comarcal 152 presenta l'aspecte més deplorable de tot el seu traçat.

A partir del cementiri de Sant Esteve de Bas, pel Nord, i de la recta d'Amer, pel Sud, l'amaniment de quitrà hi ha fet —fa uns quants anys ja, és cert— acte de presència. Però no pas en els quilòmetres que comprenen, a l'engrós, els pobles de Sant Feliu de Pallerols i les Planes.

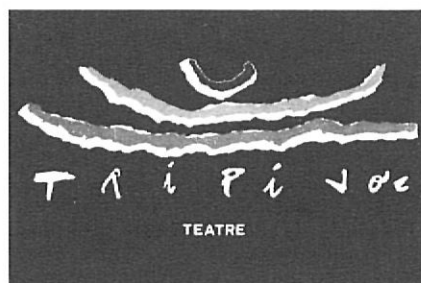
Per això sembla força natural que la protesta popular hagi sorgit, essencialment, d'aquests dos pobles. Per la part d'Olot, el municipi veí se n'ha desmarcat i per la vall del Ter també. Segons fonts insidioses i mal pensades, per pressions de partit.

La gent de la Garrotxa solen ser pacífics i bons patidors —és la fama que corre en segons quins àmbits— amb les timideses pròpies dels que tenen poques confiances. La gent d'aquesta Garrotxa Meridional —en expressió planiana— són un exponent visible de l'anar fent secular de les persones de muntanya.

Però ara el poble es revolta —que ningú no s'enganyi: la proposta és popular— i ho fa de la manera com ho sap fer: comença a entreveure que li cal desconfiar de tot o de quasi tot, i com que estan tips d'homenatges retòrics i no s'acaben d'empassar la veritat física resultant de les decisions preses en despatxos molt allunyats de la vall, protesten.

Ara mateix, els onze quilòmetres de revolts, forats i escrostonament que van des de les Planes fins al túnel de Bas són una exposició a l'aire lliure del descontentament general: una seixantena de cartells expressen aquest inconformisme, i n'hi ha de tota mena: sarcàstics, polítics, escatològics i insultants. Els ajuntaments de Sant Feliu i les Planes, que han canalitzat aquesta acció, no deuen pas estar d'acord amb totes les frases i dibuixos que decoren això que continuem dient-ne la carretera perquè no tenim nom específic per a definir un còrrec esquerdat que és tal com era fa quaranta anys, amb l'agreuament que el trànsit s'ha multiplicat per quinze —segons diuen— en els últims temps, sobretot després de la desaparició del tren d'Olot.

JOSEP VALLS

Tripijoc, tal com són

La bona acollida que va tenir el grup teatral gironí Tripijoc a la Fira de Tàrrega, que ells van obrir amb un espectacle on l'espontaneïtat era la característica principal, marca una fita important en la seva trajectòria d'una dècada d'experiències teatrals. L'actuació a la Fira de Tàrrega va posar en evidència que el camp en què es mouen amb més llibertat, i en el qual aconsegueixen més bones vibracions, millor contacte amb el públic, és el dels treballs sense literatura. Els seus inesgotables recursos tècnics, la seva imaginació i empenta, troben la millor manera de manifestar-se en espectacles com el de Tàrrega, molt més que quan ells mateixos s'encotillen amb textos i arguments tancats i lineals, com han fet amb *Ali... què?* o *Trastòbilis mecs*, els seus anteriors espectacles. Ni la declamació ni el recitat no són el seu fort. No són gent d'expressió oral, sinó d'expressió corporal, i és en aquesta línia que haurien de progressar. Un escenari els queda petit, una plaça és el seu escenari: un decorat —ni que sigui d'en Fita— no els és tan bon teló de fons com un castell de focs o les cases d'un poble; un guió —ni que sigui d'en Pep Albanell— no aporta tant als seus espectacles com el que poden aportar-hi les seves mans muntant artilugis o les seves cames saltant sense parar.

Si l'èxit del Tripijoc a Tàrrega és un motiu de gran alegria per al teatre de les terres gironines, més ho és el fet que l'hagin obtingut d'una manera que els obre noves possibilitats molt més enlluernadores que les que han explotat fins ara.

JAUME FABRE

Renovar els Bertrana

La Rambla de Girona tampoc no va poder fer aixecar el vol a la Nit del Bertrana. La comissió organitzadora va dir que amb aquesta nova seu —l'onzena en 21 edicions— es pretenia facilitar la comunicació entre els assistents i celebrar una festa plenament literària. Els resultats van ser ben diferents. El premi Bertrana i el Rahola van quedar deserts per cinquena vegada; els jurats del Ramon Muntaner i el del Francesc Eiximenis es van reunir a Barcelona; només dos membres del jurat del Prudenci Bertrana van assistir a la festa, i la Comissió no va saber donar el to en els aspectes més puntuals de la nit: hi havia taules, però ningú no sabia quin era el seu lloc, el bufet fred deixava molt a desitjar i es va demostrar que l'elecció de la Rambla havia estat desafortunada, ja que recordava més una festa social dels anys seixanta que no pas la nit literària més important de les comarques gironines.

S'han de canviar moltes coses en els Premis Literaris de Girona perquè continuïn tenint el prestigi aconseguit en els anys de resistència. No pot ser que una vegada tancat el termini que estableixin les bases per rebre els originals s'hagi de fer una pròrroga de dos dels premis perquè pràcticament no hi hagi hagut participació. No pot ser que a Frederic Rahola, membre del jurat del premi d'assaig, no li hagués arribat cap de les obres que es presentaven a concurs una setmana abans de la concessió, data que també desconeixia. No pot ser que tres setmanes després de la Nit del Bertrana la Comissió, l'Ajuntament, la Diputació i la Generalitat converteixin les reunions per reconduir els premis en un estira i arronsa polític que difícilment portarà enlloc. Hi ha una lluita soterrada per capitalitzar els Premis Literaris de Girona, i com sempre els arbres no deixen veure el bosc. És incompreensible que en el moment d'escriure aquesta crònica la negociació continués amb un hermetisme total, com si d'un gran secret d'estat es tractés; precisament el que ha faltat aquests darrers anys és un debat públic i obert per veure cap on han de caminar el Premis Literaris de Girona.

JOAN VENTURA

Enderrocs i bastides

El cor del passejant —si passejar fos encara possible a Girona, ciutat literalment envaïda de vehicles— va de sorpresa en sorpresa, de sobresalt en sobresalt. Cauen com jocs de cartes les construccions de poca altura —i de molts anys—, per donar pas a estandaritzats blocs de pisos, construïts a altura "legal" màxima. Els especuladors immobiliaris deuen tenir dibuixat un mapa estratègic per resseguir implacablement els possibles solars "malaguanyats". L'amuntegament, ja proverbial en la Girona moderna, s'acabarà d'arrodonir. Tindrem, finalment, una ciutat uniforme i compacta.

Els espais reservats, municipals o institucionals (Maristes, plaça de la Constitució, Parc Central, etc.), estan de panxa enlaire, progressen poc o no progressen gens. Les iniciatives privades, per la "dinàmica" del mercat, van a tota marxa.

Si hom consulta algun àlbum de fotografies del primer terç de segle, els testimoniatges de Fargnoli, per exemple, el sobresalt pot ser d'infart. On és aquella Girona, un pèl romàntica i rònega, però enormement singular, forta, irrepètible?

És cert que les transformacions urbanes, i les pseudorestauracions han tingut lloc en diversos períodes recents, d'altra banda ben detectables; però, actualment, en nom d'estranyes rivalitats polítiques i de no tan estranyes apetències capitalistes, l'ofensiva depredadora és de talla, definitiva. Existeix encara Girona?

ENRIC MARQUÈS

URBANISME

El Castell del Montgrí, salvat

Ben aviat podrem veure acabades les obres de consolidació del Castell del Montgrí que es varen iniciar aquest estiu després de molts anys d'espera. Cal que ens en felicitem perquè aquestes obres eren absolutament imprescindibles, ja que els llamps, les pluges, les gelades, les tramuntanades i les bretolades estaven produint una degradació progressiva del castell.

El Castell del Montgrí, construït en els últims anys del segle XIII per ordre de Jaume II en el marc del seu conflicte amb el comte d'Empúries, és un monument singular entre els castells empordanesos. El 1324, en què morí sense descendència l'últim comte d'Empúries, el Castell del Montgrí ja havia perdut la seva funcionalitat com a obra de guerra.

La singularitat del Castell del Montgrí no la defineix solament la seva història sinó també la seva situació, la seva determinació del paisatge empordanès. El castell —deia Pla— "és un element tan inseparable de la visió de l'Empordà, del panorama de l'Empordà mirat des de qualsevol lloc, que constitueix el botó de la roda de la comarca, la flor de pedra d'aquest país".

Aquest valor de símbol que té per a tots els empordanesos aquest castell, més enllà del seu origen en enfrontaments entre empordanesos, i l'autenticitat absoluta de l'obra que s'ha conservat condicionen la seva necessària consolidació.

Potser el material emprat —totxo massís de formigó vist—, el color blanquinós que dona a l'obra nova, contrasta amb la pedra original fins i tot quan contemplem el castell des de la plana. Amb tot, l'essencial s'ha fet: conservar la silueta empordanesa del castell i no confondre el que és autèntic amb l'obra de consolidació, i, a més, s'ha fet amb un sistema de transport del material —amb helicòpter— que no ha suposat la construcció de cap mena de pista, que hauria tingut un impacte molt negatiu sobre el paisatge del futur parc natural.

Ara, només ens resta esperar la neteja del paratge, una senyalització discreta però amb bona informació i que els acabats no comportin massa afegits i el Castell del Montgrí conservi aquell aire de misteri que deia Pla que havien de tenir tots els castells.

MIQUEL BOFILL

HISTÒRIA

Anna Maria Dalí, amiga de Lorca

La inauguració de l'escultura "Homenatge a García Lorca" que va tenir lloc a Cadaqués el passat 25 de setembre té una significació que va més enllà de l'homenatge que en el marc de la Cinquena Trobada d'Artistes de Cadaqués es va voler fer al poeta granadí. Amb aquest acte Cadaqués va recuperar públicament la gran amiga de Lorca, la tercera cara del triangle Lorca-Dalí, la germana del pintor Anna Maria.

Anna Maria Dalí va deixar el seu refugi cadaquesenc per dipositar un ram de flors al monument que Josep Maria Subirachs va treballar en basalt de Castellfolit de la Roca. Al Llané, just davant la casa on viu reclosa Anna Maria, el monòlit que reflecteix el rostre de García Lorca porta gravades les paraules "Cadaqués, en el fiel del agua y la colina", el primer vers de l'Oda a Salvador Dalí que ha deixat immortalitzat el pas de García Lorca per la vila a final dels anys vint mercès als dos germans Salvador i Anna Maria Dalí.

L'homenatge a l'amic tristament desaparegut ha servit també perquè Anna Maria Dalí hagi fet ofrena pública a l'Ajuntament de Cadaqués de l'arxiu de premsa que posseïa del seu germà Salvador. Un arxiu del qual ja és dipositari l'ajuntament i del qual es farà efectiva la donació un cop s'hagi redactat un document notarial amb les voluntats de la donant. Una donació similar l'ha fet al museu García Lorca de Fuentevaqueros, poble natal del poeta, que va enviar una representació a l'homenatge encapçalada pel seu alcalde, Francisco Martín.

Però sobretot ha servit l'homenatge, organitzat per l'ajuntament amb la col·laboració de la Diputació de Girona, per apropar Anna Maria Dalí al poble de Cadaqués, a l'Empordà i al món. Després de molts anys, quasi bé vint, la il·lustre cadaquesenca ha aparegut de nou en públic. Cadaqués ha recobrat, mercès a la imperiosa atracció de Federico, la seva primera dama.

ALFONS GUMBAU

HOMENATGE